

Лісниченко Лілія Василівна,
кандидат юридичних наук, старший дослідник,
провідний науковий співробітник
ДНДІ МВС України, м. Київ, Україна,
ORCID ID 0000-0003-2211-3105

ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ ТА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ¹

У статті проводиться огляд вітчизняних нормативно-правових актів, які регулюють діяльність державних органів та органів місцевого самоврядування, спрямовану на забезпечення громадської безпеки в Україні. Зокрема, наводяться функціональні обов'язки та завдання місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування та ЦОВВ, діяльність яких спрямовується і координується Міністерством внутрішніх справ України. Здійснюється аналіз повноважень, функцій і завдань зазначених вище суб'єктів щодо забезпечення громадської безпеки за різними напрямками та сферами, їх взаємодії, керування та координації.

Ключові слова: громадська безпека, нормативно-правові акти, діяльність, забезпечення, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, органи системи МВС, НПУ, НГУ, ДСНС, ДПСУ.

Громадська безпека є одним із ключових завдань державних органів та органів місцевого самоврядування. Діяльність цих структур спрямована на забезпечення захисту прав і свобод громадян, збереження громадського порядку та безпеки, запобігання злочинності та іншим загрозам громадській безпеці.

Забезпечення громадської безпеки в Україні здійснюється як державними органами (міністерствами, державними службами, управліннями, державними та районними адміністраціями), органами місцевого самоврядування, так і громадськими організаціями та громадянами зокрема (далі – суб'єкти забезпечення громадської безпеки). Суб'єкти забезпечення громадської безпеки в Україні здійснюють свої функції та завдання відповідно до напрямів, визначених нормативно-правовими актами.

Основні аспекти їхньої діяльності щодо забезпечення громадської безпеки: забезпечення законності та громадського порядку на державному та місцевому рівні; боротьба зі злочинністю; охорона прав і свобод громадян; розробка та впровадження програм забезпечення безпеки державного та місцевого рівнів; допомога правоохоронним органам у забезпеченні громадського порядку; моніторинг правопорушень та забезпечення захисту прав громадян; співпраця та координація між різними рівнями державної влади та правоохоронними органами для ефективного вирішення завдань забезпечення безпеки; залучення громадськості до процесів

¹ Початок. Закінчення у наступному номері.

прийняття рішень та впровадження заходів з метою забезпечення громадської безпеки; розробка та впровадження заходів для захисту інформаційної безпеки та боротьби з кіберзлочинністю; керування та координація діяльності під час надзвичайних ситуацій, катастроф, аварій; проведення заходів з підвищення правової культури громадян, навчання їх основам безпеки та правопорядку.

Задовільний стан забезпечення громадської безпеки визначається ефективністю співпраці між всіма суб'єктами забезпечення громадської безпеки, а також відповідністю та достатністю здійснюваних заходів умовам і реальним загрозам, що існують у конкретний період часу.

Метою дослідження є аналіз чинних нормативно-правових актів, які регулюють діяльність державних органів та органів місцевого самоврядування, що дає можливість виокремити повноваження, функції та завдання зазначених вище суб'єктів забезпечення громадської безпеки в Україні, їх взаємодію (співпрацю), керування та координацію за різними напрямками та сферами діяльності.

Питаннями нормативно-правового забезпечення громадської безпеки в цілому та діяльності окремих її суб'єктів займалась значна кількість вітчизняних науковців. Зокрема Плохой І. [1], Ольховський Є. [2; 3], Бандурка О. [4], Агапова М. [5] досліджували адміністративно-правові засоби та форми забезпечення громадської безпеки та охорони громадського (публічного) порядку в Україні. Фатхутдінов В. [6], Долинний А. [7], Батраченко О. [8], Нікітін А. [9], Гончаренко Г. [10] та Барба В. [11] досліджували питання забезпечення громадської (публічної) безпеки та порядку з погляду діяльності підрозділів Національної поліції та їх взаємодії з органами місцевого самоврядування та недержавними суб'єктами, а також здійснення громадського контролю за такою діяльністю. Джафарова О. [12], Голубош В. [13], Майстренко М. [14], Терещенко Н. [15] проводили дослідження громадської безпеки як напряму дозвільної діяльності правоохоронних органів та органів публічної адміністрації.

Переходячи безпосередньо до викладу основної частини нашого дослідження, необхідно зазначити, що майже всі органи системи Міністерства внутрішніх справ так чи інакше здійснюють функції та завдання щодо забезпечення громадської безпеки та порядку. А саме:

відповідно до Закону України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 № 580-VIII [16], до завдань органів Національної поліції України (далі – НПУ) насамперед входить забезпечення публічної безпеки і порядку та охорона прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави (пп. 1, 2 ч. 1 ст. 2 Закону). Зокрема, органи НПУ в межах своїх повноважень вживають заходів для забезпечення публічної безпеки і порядку на вулицях, площах, у парках, скверах, на стадіонах, вокзалах, в аеропортах, морських та річкових портах, інших публічних місцях (п. 10 ч. 1 ст. 23 Закону). У тому числі здійснюють регулювання дорожнього руху та контроль за дотриманням Правил дорожнього руху його учасниками та за правомірністю експлуатації транспортних засобів на вулично-дорожній мережі (п. 11 ч. 1 ст. 23 Закону); вживають заходів для забезпечення публічної безпеки і порядку під час примусового виконання судових рішень і рішень інших органів (посадових осіб) (п. 27 ч. 1 ст. 23 Закону); здійснюють

нагляд за дотриманням порядку виходу домашніх тварин (собак) у громадських місцях (п. 33 ч. 1 ст. 23 Закону); організовують, спрямовують, координують і контролюють повсякденну (оперативну) діяльність громадських об'єднань (формувань) з охорони громадського порядку (ч. 3 ст. 3 Закону України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» [17]);

відповідно до Закону України «Про Національну гвардію України» від 13.03.2014 № 876-VII [18], призначення та завдання Національної гвардії України (далі – НГУ) – виконання завдань із захисту та охорони життя, прав, свобод і законних інтересів громадян, суспільства і держави від кримінальних та інших протиправних посягань, охорони громадської безпеки і порядку та забезпечення громадської безпеки (ч. 1 ст. 1 Закону). Серед основних функцій та обов'язків НГУ щодо забезпечення громадської безпеки також можна виокремити участь у забезпеченні громадської безпеки та охороні громадської безпеки і порядку під час проведення зборів, мітингів, вуличних походів, демонстрацій та інших масових заходів, що створюють небезпеку для життя та здоров'я громадян та протидії їм, а також під час офіційних візитів та інших заходів за участю посадових осіб України та іноземних держав, щодо яких здійснюється державна охорона на території України (п. 3 ч. 1 ст. 2; пп. 2, 7 та 17 ч. 1 ст. 12 Закону);

відповідно до Закону України «Про Державну прикордонну службу України» від 03.04.2003 № 661-IV [19], серед основних функцій Державної прикордонної служби України (далі – ДПСУ) забезпечення громадської безпеки забезпечується: участю у боротьбі з організованою злочинністю, протидією незаконній міграції на державному кордоні України та в межах контрольованих прикордонних районів, а також участю у заходах, спрямованих на боротьбу з тероризмом (пп. 5,6 ч. 1 ст. 2 Закону). У межах своїх повноважень ДПСУ також організовує, спрямовує та контролює повсякденну (оперативну) діяльність громадських об'єднань (формувань) з охорони громадського порядку і державного кордону (ч. 3 ст. 3 Закону України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону»);

відповідно до Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій [20] основним завданням Державної служби України з надзвичайних ситуацій (далі – ДСНС) є реалізація державної політики у сфері цивільного захисту, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій, запобігання їх виникненню, ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, рятувальної справи, гасіння пожеж, пожежної та техногенної безпеки, діяльності аварійно-рятувальних служб, а також гідрометеорологічної діяльності (п. 3.1 Положення).

До основних галузевих повноважень місцевих державних адміністрацій (далі – МДА), відповідно до Закону України «Про місцеві державні адміністрації» від 09.04.1999 № 586-XIV [21], належить забезпечення законності, правопорядку, прав і свобод громадян (ст. 25 Закону). А саме, МДА, виконуючи закони та підзаконні нормативно-правові акти, забезпечує здійснення заходів щодо охорони громадської безпеки і порядку, боротьби зі злочинністю (ч. 2 ст. 25 Закону). Необхідно також зазначити, що у зв'язку із введенням воєнного стану на території України з 24.02.2022 [22] та для забезпечення дії Конституції та законів України, забезпечення разом із

військовим командуванням запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного стану, оборони, цивільного захисту, громадської безпеки і порядку, захисту критичної інфраструктури, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян, на територіях, на яких введено воєнний стан, можуть утворюватися тимчасові державні органи – військові адміністрації (ст. 4 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» [23]).

МДА у межах, визначених Конституцією і законами України, здійснює на відповідній території державний контроль за додержанням громадської безпеки і порядку, у тому числі у зв'язку з проведенням масових та спортивних заходів (п. 11 ч. 1 ст. 16 Закону України «Про місцеві державні адміністрації»; ч. 1 ст. 12 Закону України «Про особливості забезпечення громадського порядку та громадської безпеки у зв'язку з підготовкою та проведенням футбольних матчів»). МДА здійснює фінансування та державний контроль щодо фінансування заходів, пов'язаних з охороною громадської безпеки і порядку (п. 4 ч. 1 ст. 18 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» та ч. 1 ст. 12 Закону України «Про особливості забезпечення громадського порядку та громадської безпеки у зв'язку з підготовкою та проведенням футбольних матчів»). Також здійснює координацію та контроль діяльності громадських об'єднань (формувань) з охорони громадського порядку і державного кордону (ч. 2 ст. 3 та ч. 1 ст. 16 Закону України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» [17]).

Органи місцевого самоврядування (далі – ОМС) реалізують передбачені Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 01.05.1997 № 280/97-ВР [24] повноваження щодо:

забезпечення законності та правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян. Зокрема вжиття у разі надзвичайних ситуацій необхідних заходів щодо забезпечення громадської безпеки і порядку, життєдіяльності підприємств, установ та організацій, врятування життя людей, захисту їх здоров'я, збереження матеріальних цінностей (пп. 2 п. б ч. 1 ст. 38);

вжиття необхідних заходів щодо захисту та відновлення функціонування об'єктів критичної інфраструктури, важливих державних об'єктів національної економіки та об'єктів, які забезпечують життєдіяльність населення (пп. 2-1 п. б ч. 1 ст. 38);

вирішення питань про проведення зборів, мітингів, маніфестацій і демонстрацій, спортивних, видовищних та інших масових заходів; здійснення контролю за забезпеченням при їх проведенні громадської безпеки і порядку (пп. 3-1 п. б ч. 1 ст. 38 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»; ч. 2 ст. 12 Закону України «Про особливості забезпечення громадського порядку та громадської безпеки у зв'язку з підготовкою та проведенням футбольних матчів»);

організації та забезпечення цивільного захисту. Зокрема підготовка, організація виконання та реалізація місцевих програм у сфері цивільного захисту; забезпечення діяльності створених комунальних аварійно-рятувальних служб, формувань та спеціалізованих служб цивільного захисту, пожежно-рятувальних підрозділів; створення та використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та гасіння пожеж на відповідній території; утворення

спеціальних органів та комісій щодо ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, проведення оповіщень та евакуації населення у випадку надзвичайних ситуацій; визначення потреби, створення, використання, утримання, реконструкції, ведення обліку та контролю щодо фонду захисних споруд цивільного захисту; організація на відповідній території робіт із ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій тощо (ст. 36 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»);

координації та контролю діяльності громадських об'єднань (формувань) з охорони громадського порядку і державного кордону (ч. 2 ст. 3 ч. 1 ст. 16 Закону України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» [17]).

Відповідно до Закону України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» від 22.06.2000 № 1835-III [17], громадяни України мають право створювати громадські об'єднання (громадські формування з охорони громадського порядку і державного кордону, в тому числі зведені загони громадських формувань, спеціалізовані загони (групи) сприяння НПУ та ДПСУ, асоціації громадських формувань тощо) для участі в охороні громадського порядку і державного кордону. Громадські формування з охорони громадського порядку і державного кордону сприяють органам місцевого самоврядування, правоохоронним органам, ДПСУ, органам виконавчої влади та посадовим особам у запобіганні та припиненні адміністративних і кримінальних правопорушень, захисті життя та здоров'я громадян, інтересів суспільства і держави від протиправних посягань, а також у рятуванні людей і майна під час стихійного лиха та інших надзвичайних обставин (ст. 1 Закону).

До основних завдань та обов'язків громадських формувань у сфері охорони громадського порядку належить інформування, допомога та сприяння органам НПУ у запобіганні, виявленні та розкритті правопорушень; участь у забезпеченні безпеки дорожнього руху, боротьбі з дитячою бездоглядністю і правопорушеннями неповнолітніх (п. 1 ч. 1 ст. 9, п. 1 ч. 1 ст. 13 Закону). У сфері охорони державного кордону громадські формування сприяють підрозділам ДПСУ та надають допомогу з: охорони державного кордону; виявлення та затримання осіб порушників перетину державного кордону; виявлення причин та умов, які можуть призвести до злочинної діяльності на кордоні, і вжиття заходів до їх усунення; а також участь у профілактиці правопорушень на державному кордоні (п. 2 ч. 1 ст. 9 Закону). У разі виникнення надзвичайних ситуацій громадські формування беруть участь у підтриманні громадського порядку, рятуванні людей і майна, наданні невідкладної допомоги потерпілим (п. 3 ч. 1 ст. 9 Закону).

За сферами забезпечення громадської безпеки та порядку нормативно-правове регулювання діяльності суб'єктів їх забезпечення можна умовно поділити на такі категорії.

Забезпечення громадської безпеки в публічних та громадських місцях, в тому числі під час проведення масових заходів. Наразі НГУ та НПУ під час забезпечення (охорони) громадської (публічної) безпеки і порядку керуються:

Інструкцією про організацію та несення служби з охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки військовими частинами (підрозділами) Національної гвардії України (наказ МВС України від 24.12.2019 № 1089 «Про затвердження Інструкції

про організацію та несення служби з охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки військовими частинами (підрозділами) Національної гвардії України» [25]), у якій визначається порядок організації служби військовослужбовців НГУ з охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки у складі самостійних та/або спільних з поліцією нарядів, а військових частин (підрозділів) оперативного призначення лише в складі спільних з поліцією нарядів;

Порядком організації взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України під час забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку [26], у якому визначається взаємодія НГУ та НПУ щодо забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку під час проведення зборів, мітингів, вуличних походів, демонстрацій, інших масових та спортивних заходів, а також під час заходів у публічних (громадських) місцях за участю осіб, щодо яких здійснюється державна охорона.

Принагідно зазначимо, що у чинному законодавстві не визначено понять «акція», «мирні зібрання», «мирні збори», «мітинги», «походи», «демонстрації», «масові заходи» тощо. Проте деякі з цих понять визначаються у відомчих нормативно-правових актах МВС України, однак вони вже втратили чинність (наказ МВС України від 28.07.1994 № 404 «Про затвердження Статуту патрульно-постової служби міліції України» [27] (втратив чинність згідно з наказом МВС від 18.02.2019 № 110); наказ МВС від 11.05.2010 № 170 «Про затвердження Інструкції про дії органів і підрозділів внутрішніх справ щодо організації й забезпечення охорони громадського порядку» [28] (скасовано згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.02.2012 № 103).

Під час проведення футбольних матчів забезпечення громадського порядку та громадської безпеки здійснюють спеціальні суб'єкти забезпечення громадського порядку та громадської безпеки, місцева державна адміністрація та орган місцевого самоврядування (п.п. 3 та 5 ч. 1 ст. 7 Закону України «Про особливості забезпечення громадського порядку та громадської безпеки у зв'язку з підготовкою та проведенням футбольних матчів» від 08.07.2011 № 3673-VI [29]). Відповідно до ст. 10 Закону України «Про особливості забезпечення громадського порядку та громадської безпеки у зв'язку з підготовкою та проведенням футбольних матчів», спеціальні суб'єкти забезпечення громадського порядку та громадської безпеки забезпечують додержання громадського порядку під час підготовки та проведення футбольного матчу; вжиття до осіб, які вчиняють правопорушення, передбачених законодавством заходів; своєчасне реагування на надзвичайні ситуації та пожежі. Відповідно до визначених вітчизняним законодавством компетенцій, до спеціальних суб'єктів належать НПУ (ст.ст. 23, 29 Закону «Про Національну поліцію»), НГУ (ст. 12 Закону «Про Національну гвардію України»), ДСНС (п. 3.19 Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій), громадські формування (п. 2 ч. 1 ст. 10 Закону України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону»).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Плохой І.І.* Адміністративно-правові форми забезпечення органами державної влади громадської безпеки: дис. ... канд. юрид. наук, спец.: 12.00.07. Х.: Харківський нац. ун-т внутр. справ, 2010. 170 с.
2. *Ольховський С.Б.* Адміністративно-правові засоби забезпечення громадської безпеки: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Х., 2003. 191 с.
3. *Ольховський С.Б.* Адміністративно-правові засоби забезпечення громадської безпеки : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07. Харків, 2004. 12 с.
4. *Бандурка О.М.* Роль адміністративного законодавства в зміцненні правопорядку. Проблеми охорони громадського порядку і вдосконалення законодавства: матеріали науково-практичної конференції. Харків: Рубікон, 2001. С. 19–21.
5. *Агапова М.* Система охорони публічного порядку в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. № 3. 2017. С. 114–117.
6. *Фатхутдінов В.Г.* Взаємодія Національної поліції з недержавними суб'єктами щодо забезпечення громадської безпеки. *Актуальні проблеми держави і права*. 2018. С. 174–179. URL: <https://cutt.ly/31mPewF> (дата звернення: 27.11.2022).
7. *Долинний А.В.* Адміністративно-правове забезпечення Національною поліцією України публічної безпеки і порядку під час проведення масових заходів: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2017. 198 с.
8. *Батраченко О.В.* Адміністративно-правові засади діяльності Національної поліції України щодо забезпечення публічної безпеки і порядку: автореф. ... канд. юрид. наук, спец.: 12.00.07. Суми: СумДУ, 2017. 20 с.
9. *Нікітін А.А.* Деякі питання взаємодії Національної поліції України під час захисту національних інтересів в умовах воєнного стану. *Протидія злочинності: проблеми практики та науково-методичне забезпечення*. 2022. № 1–2. С. 133–139. URL : <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2022/1-2/26.pdf> (дата звернення: 29.11.2023).
10. *Гончаренко Г.А.* Громадський контроль за сектором безпеки: адміністративно-правові засади, суб'єкти та проблеми реалізації. *Актуальні проблеми політики*. 2020. Вип. 65. С. 160–167.
11. *Барба В.Є.* Поняття публічної безпеки і порядку як об'єкта взаємодії територіальних підрозділів національної поліції з органами місцевого самоврядування. *Протидія злочинності: проблеми практики та науково-методичне забезпечення*. 2018. № 4. Ч. 1. С. 32–36.
12. *Джафарова О.В.* Громадська безпека як об'єкт дозвільної діяльності правоохоронних органів. *Police activity in Ukraine and European countries: modern standards and unification options : collective monograph*. Riga: Baltija Publishing, 2021. Р. 57-81. URL: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-185-5-3> (дата звернення: 28.11.2023).
13. *Голубов В.В.* Кримінальна відповідальність за злочини проти громадської безпеки, предметом яких є зброя, бойові припаси, вибухові речовини та вибухові пристрої (статті 262, 263, 263-1, 264 КК України): монографія. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2020. 340 с.
14. *Майстренко М.М.* Кримінологічна характеристика та попередження органами внутрішніх справ злочинів проти громадської безпеки, предметами яких є зброя, бойові припаси та вибухові речовини: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Львів, 2010. 21 с. URL: <https://cutt.ly/61Q0d4Q> (дата звернення: 29.11.2023).
15. *Терещенко Н.В.* Особливості відповідальності за шкоду, заподіяну джерелом підвищеної небезпеки: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Харків, 2003.
16. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 18.01.2024).

17. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону: Закон України від 22.06.2000 № 1835-III. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1835-14#top> (дата звернення: 21.02.2024).

18. Про Національну гвардію України: Закон України від 13.03.2014 № 876-VII. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text> (дата звернення: 18.01.2024).

19. Про Державну прикордонну службу України: Закон України від 03.04.2003 № 661-IV. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15#Text> (дата звернення: 18.01.2024).

20. Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій: постанова Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 № 1052. *Верховна Рада України*. URL: <http://surl.li/ojxur> (дата звернення: 18.01.2024).

21. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text> (дата звернення: 18.01.2024).

22. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (дата звернення: 22.02.2024).

23. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення: 21.02.2024).

24. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. *Верховна Рада України*. URL: <http://surl.li/husc> (дата звернення: 18.01.2024).

25. Про затвердження Інструкції про організацію та несення служби з охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки військовими частинами (підрозділами) Національної гвардії України: наказ МВС України від 24.12.2019 № 1089. *Верховна Рада України*. URL : <http://surl.li/nygxh> (дата звернення: 20.02.2024).

26. Про затвердження Порядку організації взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України під час забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку: наказ МВС України від 10.08.2016 № 773. *Верховна Рада України*. URL: <http://surl.li/olsfq> (дата звернення: 20.02.2024).

27. Про затвердження Статуту патрульно-постової служби міліції України: наказ МВС від 28.07.1994 № 404. *Верховна Рада України*. URL: <http://surl.li/olqlw> (дата звернення: 20.02.2024).

28. Про затвердження Інструкції про дії органів і підрозділів внутрішніх справ щодо організації й забезпечення охорони громадського порядку: наказ МВС України від 11.05.2010 № 170. *Верховна Рада України*. URL: <http://surl.li/olqnr> (дата звернення: 20.02.2024).

29. Про особливості забезпечення громадського порядку та громадської безпеки у зв'язку з підготовкою та проведенням футбольних матчів: Закон України від 08.07.2011 № 3673-VI. *Верховна Рада України*. URL: <http://surl.li/oltki> (дата звернення: 20.02.2024).

REFERENCES

1. *Plokhoi, I.I.* (2010). *Administrativno-pravovi formy zabezpechennia orhanamy derzhavnoi vlady hromadskoi bezpeky*. "Administrative and legal forms of public security provision by state authorities": Candidate's thesis. 12.00.07. Kh.: Kharkiv National University of Internal Affairs. 170 p. [in Ukrainian].

2. *Olkhovskiy, Ye.B.* (2003). *Administrativno-pravovi zasoby zabezpechennia hromadskoi bezpeky*. "Administrative and legal means of ensuring public safety": Candidate's thesis. 12.00.07. Kh. 191 p. [in Ukrainian].

3. Olkhovskiy, Ye.B. (2004). Administrativno-pravovi zasoby zabezpechennia hromadskoi bezpeky. "Administrative and legal means of ensuring public safety": Candidate's thesis: 12.00.07. Kharkiv. 12 p. [in Ukrainian].

4. Bandurka, O.M. (2001). Rol administrativnoho zakonodavstva v zmitsnenni pravoporiadku. Problemy okhorony hromadskoho poriadku i vdoskonalennia zakonodavstva. "The role of administrative legislation in strengthening law and order. Problems of protecting public order and improving legislation": materials of a scientific and practical conference. Kharkiv: Rubikon. P. 19–21 [in Ukrainian].

5. Ahapova, M. (2017). Systema okhorony publichnogo poriadku v Ukraini. "System of protection of public order in Ukraine". *Entrepreneurship, Economy and Law*. No. 3. P. 114–117 [in Ukrainian].

6. Fatkhutdinov, V.H. (2018). Vzaiemodiiia natsionalnoi politsii z nederzhavnymy subiektamy shchodo zabezpechennia hromadskoi bezpeky. "Interaction of the National Police with non-state actors in the provision of public safety". *Actual Problems of the State and Law*. P. 174–179. URL: <https://cutt.ly/31mPewF> (Date of Application: 27.11.2022) [in Ukrainian].

7. Dolynnyi, A.V. (2017). Administrativno-pravove zabezpechennia natsionalnoi politsiiei Ukrainy publichnoi bezpeky i poriadku pid chas provedennia masovykh zakhodiv. "Administrative and legal provision of public safety and order during mass events by the National Police of Ukraine": Candidate's thesis: 12.00.07. Kyiv. 198 p. [in Ukrainian].

8. Batrachenko, O.V. (2017). Administrativno-pravovi zasady diialnosti Natsionalnoi politsii Ukrainy shchodo zabezpechennia publichnoi bezpeky i poriadku. "Administrative and legal principles of the National Police of Ukraine in ensuring public safety and order: Candidate's: 12.00.07. Sumy: Sumy State University. 20 p. [in Ukrainian].

9. Nikitin, A.A. (2022). Deiaki pytannia vzaiemodii natsionalnoi politsii Ukrainy pid chas zakhystu natsionalnykh interesiv v umovakh voiennoho stanu. "Some issues of interaction of the National Police of Ukraine during the protection of national interests under martial law". Combating crime: problems of practice and scientific and methodological support. *Southern Ukrainian Law Journal*. No.1–2. P. 133–139. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2022/1-2/26.pdf> (Date of Application: 29.11.2023) [in Ukrainian].

10. Honcharenko, H.A. (2020). Hromadskyi kontrol za sektorom bezpeky: administrativno-pravovi zasady, subiekty ta problemy realizatsii. "Public control over the security sector: administrative and legal principles, subjects and problems of implementation". *Actual Problems of Politics*. Issue 65. P. 160–167 [in Ukrainian].

11. Barba, V.Ye. (2018). Poniattia publichnoi bezpeky i poriadku yak obiekta vzaiemodii terytorialnykh pidrozdiliv natsionalnoi politsii z orhanamy mistsevoho samovriaduvannia. "The concept of public safety and order as an object of interaction between territorial units of the national police and local self-government bodies". *Combating Crime: Problems of Practice and Scientific and Methodological Support*. No. 4. Part 1. P. 32–36 [in Ukrainian].

12. Dzhafarova, O.V. (2021). Hromadska bezpeka yak ob'ekt dozvilnoi diialnosti pravookhoronnykh orhaniv. "Public safety as an object of the permitting activity of law enforcement agencies". Police activity in Ukraine and European countries: modern standards and unification options: collective monograph. Riga: Baltija Publishing. P. 57-81. DOI: <http://doi.org/10.30525/978-9934-26-185-5-3> [in Ukrainian].

13. Holubosh, V.V. (2020). Kryminalna vidpovidalnist za zlochyny proty hromadskoi bezpeky, predmetom yakykh ye zbroia, boiovi prypasy, vybukhovi rehovyny ta vybukhovi prystroi. "Criminal liability for crimes against public safety, the subject of which are weapons, ammunition, explosives and explosive devices (Articles 262, 263, 263-1, 264 of the Criminal Code of Ukraine)": monograph. Ivano-Frankivsk: Symphony Forte. 340 p. [in Ukrainian].

14. Maistrenko, M.M. (2010). Kryminolohichna kharakterystyka ta poperedzhennia orhanamy vnutrishnikh sprav zlochyniv proty hromadskoi bezpeky, predmetamy yakykh ye zbroia, boiovi

prypasy ta vybukhovi rehovyny. “Criminological characteristics and prevention by internal affairs bodies of crimes against public safety, the objects of which are weapons, ammunition and explosives”: Candidate’s thesis: 12.00.08. Lviv. 21 p. URL: <https://cutt.ly/61Q0d4Q> (Date of Application: 29.11.2023) [in Ukrainian].

15. *Tereshchenko, N.V.* (2003). Osoblyvosti vidpovidalnosti za shkodu, zapodiianu dzherelom pidvyshchenoi nebezpeky. “Peculiarities of liability for damage caused by a source of increased danger”: Candidate’s thesis: 12.00.03. Kharkiv. [in Ukrainian].

16. Pro Natsionalnu politsiiu. “On the National Police”: Law of Ukraine dated July 2, 2015 No. 580-VIII. *Verkhovna Rada of Ukraine*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (Date of Application: 18.01.2024) [in Ukrainian].

17. Pro uchast hromadian v okhoroni hromadskoho poriadku i derzhavnoho kordonu. “On the participation of citizens in the protection of public order and the state border”: Law of Ukraine dated June 22, 2000 No. 1835-III. *Verkhovna Rada of Ukraine*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1835-14#top> (Date of Application: 21.02.2024) [in Ukrainian].

18. Pro Natsionalnu hvardii Ukrainy. “About the National Guard of Ukraine”: Law of Ukraine dated March 13, 2014 No. 876-VII. *Verkhovna Rada of Ukraine*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text> (Date of Application: 18.01.2024) [in Ukrainian].

19. Pro Derzhavnu prykordonnu sluzhbu Ukrainy. “On the State Border Service of Ukraine”: Law of Ukraine dated April 3, 2003 No. 661-IV. *Verkhovna Rada of Ukraine*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15#Text> (Date of Application: 18.01.2024) [in Ukrainian].

20. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Derzhavnu sluzhbu Ukrainy z nadzvychaynykh sytuatsii. “On the approval of the Regulation on the State Service of Ukraine in emergency situations”: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated December 16, 2015 No. 1052. *Verkhovna Rada of Ukraine*. URL: <http://surl.li/ojxyp> (Date of Application: 18.01.2024) [in Ukrainian].

21. Pro mistsevi derzhavni administratsii. “On local state administrations”: Law of Ukraine dated April 9, 1999 No. 586-XIV. *Verkhovna Rada of Ukraine*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text> (Date of Application: 18.01.2024) [in Ukrainian].

22. Pro vvedennia voiennoho stanu v Ukraini. “On the introduction of martial law in Ukraine”: Decree of the President of Ukraine dated February 24, 2022 No. 64/2022. *Verkhovna Rada of Ukraine*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (Date of Application: 22.02.2024) [in Ukrainian].

23. Pro pravovyi rezhym voiennoho stanu. “On the legal regime of martial law”: Law of Ukraine dated May 12, 2015 No. 389-VIII. *Verkhovna Rada of Ukraine*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (Date of Application: 21.02.2024) [in Ukrainian].

24. Pro mistseve samovriaduvannia v Ukraini. “On local self-government in Ukraine”: Law of Ukraine dated May 21, 1997 No. 280/97-VR. *Verkhovna Rada of Ukraine*. URL: <http://surl.li/husc> (Date of Application: 18.01.2024) [in Ukrainian].

25. Pro zatverdzhennia Instruksii pro orhanizatsiiu ta nesennia sluzhby z okhorony hromadskoho poriadku ta zabezpechennia hromadskoi bezpeky viiskovymy chastynamy (pidrozdilamy) Natsionalnoi hvardii Ukrainy. “On the approval of the Instructions on the organization and performance of public order protection and public safety services by military units (units) of the National Guard of Ukraine”: Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine dated December 24, 2019 No. 1089. *Verkhovna Rada of Ukraine*. URL: <http://surl.li/nyrxh> (Date of Application: 20.02.2024) [in Ukrainian].

26. Pro zatverdzhennia Poriadku orhanizatsii vzaiemodii Natsionalnoi hvardii Ukrainy ta Natsionalnoi politsii Ukrainy pid chas zabezpechennia (okhorony) publichnoi (hromadskoi) bezpeky i poriadku. “On the approval of the Procedure for the organization of interaction between the National Guard of Ukraine and the National Police of Ukraine during the provision (protection) of public (public) safety and order”: Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine dated August 10, 2016 No. 773. *Verkhovna Rada of Ukraine*. URL: <http://surl.li/olsfq> (Date of Application: 20.02.2024) [in Ukrainian].

27. Pro zatverdzhennia Statutu patrolno-postovoi sluzhby militsii Ukrainy. "On the approval of the Charter of the Patrol and Post Service of the Police of Ukraine": Order of the Ministry of Internal Affairs dated July 28, 1994 No. 404. *Verkhovna Rada of Ukraine*. URL: <http://surl.li/olqlw> (Date of Application: 20.02.2024) [in Ukrainian].

28. Pro zatverdzhennia Instruktсии pro dii orhaniv i pidrozdiliv vnutrishnikh sprav shchodo orhanizatsii y zabezpechennia okhorony hromadskoho poriadku. "On the approval of the Instruction on the actions of internal affairs bodies and divisions regarding the organization and maintenance of public order": Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine dated May 11, 2010 No. 170. *Verkhovna Rada of Ukraine*. URL: <http://surl.li/olqnr> (Date of Application: 20.02.2024) [in Ukrainian].

29. Pro osoblyvosti zabezpechennia hromadskoho poriadku ta hromadskoi bezpeky u zviazku z pidhotovkoiu ta provedenniam futbolnykh matchiv. "On the peculiarities of ensuring public order and public safety in connection with the preparation and holding of football matches": Law of Ukraine dated August 7, 2011 No. 3673-VI. *Verkhovna Rada of Ukraine*. URL: <http://surl.li/oltki> (Date of Application: 20.02.2024) [in Ukrainian].

UDC 342.25:351.86(477)

Lisnichenko Liliia,

Candidate of Juridical Sciences, Senior Researcher,
Leading Researcher, State Research Institute MIA Ukraine, Kyiv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0003-2211-3105

PUBLIC SECURITY ACTIVITY OF STATE AND LOCAL AUTHORITIES IN UKRAINE: NORMATIVE-LEGAL ASPECT

Ensuring public safety in Ukraine is carried out both by state bodies (ministries, state services, administrations, state and regional administrations), local self-government bodies, as well as by public organizations and, in particular, citizens. Entities ensuring public safety in Ukraine perform their functions and tasks in accordance with the directions defined by normative legal acts.

Most of the bodies of the system of the Ministry of Interior perform functions and tasks connected with the maintenance of public safety and order. In essence, their role is to guarantee public safety and order, as well as the protection of human rights and freedoms, while also safeguarding the interests of society and the state. To this end, they implement measures to ensure public safety and order in a range of public spaces, including streets, squares, parks, gardens, stadiums, railway stations, airports, sea and river ports. Furthermore, they are responsible for ensuring the safety and security of individuals in other public spaces, including during gatherings such as meetings, rallies, marches, demonstrations, and other large-scale events that may pose a risk to the lives and well-being of citizens. They are also tasked with maintaining order during official visits and other events involving the participation of officials from Ukraine and foreign countries. The agency is responsible for regulating traffic and monitoring compliance with traffic rules. Additionally, it is tasked with organizing, directing, coordinating, and controlling the daily operational activities of public associations (formations) for the protection of public order. The agency is charged with combating

© Lisnichenko Liliia, 2024

DOI (Article): [https://doi.org/10.36486/np.2024.1\(63\).14](https://doi.org/10.36486/np.2024.1(63).14)

Issue 1(63) 2024

<https://naukaipravookhorona.com/>

organized crime and terrorism, as well as counteracting illegal migration at the state border of Ukraine. Finally, the agency is responsible for implementing the state policy in the field of civil protection, protection of the population and territories from emergencies, prevention of their occurrence, elimination of the consequences of emergencies, rescue, firefighting, fire and industrial safety, activities of emergency services, and hydrometeorological activities.

In accordance with the Constitution and laws of Ukraine, local state administrations are responsible for financing and implementing state-level control over the maintenance of public safety and order. This includes the coordination of activities across various entities, including state bodies, local self-government bodies, and public organizations, within their respective territories. In analyzing domestic normative-legal documents, the author divided and generalized the functional duties and tasks of state bodies and local self-government bodies and public organizations with regard to the maintenance of public safety and order.

In light of the above, it is important to consider the following areas in order to ensure public safety: in public and public places, including during mass events; in the event of natural disasters, accidents, catastrophes, epidemics, epizootics, fires, other emergencies; in the conduct of potentially dangerous events in the presence of the civilian population with the use of weapons and military equipment; in ensuring the activities of the unified state system of civil protection; in the protection of critical infrastructure; in radiation and chemical protection of the population; in the field of arms and explosives trafficking; in the fight against sabotage and reconnaissance forces and the fight against terrorism; in the area of defense and national resistance; in the field of road safety.

Keywords: public safety, normative and legal acts, activities, ensuring, local state administrations, local self-government bodies, bodies of the MIA, NPU, NGU, SSUS, SBSU.

Отримано 01.04.2024